

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Arviointi uudistuvassa lukioskoulutuksessa

Petri Lehikoinen
Pamela Granskog
Anu Halvari
Hanna Pohjonen

15.12.2020

Arviointisanasto

Arviointi:

- On asetettujen tavoitteiden ja saavutettujen tulosten välistä vertailua. Se kohdistuu aina **tavoitteisiin** ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin periaatteet:

- Ohjenuora, johtava ajatus

Arvioinnin eri tehtävät:

- Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen (toteutetaan formatiivisella arvioinnilla)
- Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen (toteutetaan summatiivisella arvioinnilla)

• Arvioinnin kohde:

- Oppiminen ja osaaminen (oppiaineiden tiedot taidot, laaja-alainen osaaminen) ja työskentely

Arviointimenetelmät:

- Esitelmät, esseet, kokeet, pistarit, portfolioit, ryhmätentit, keskustelut, väittelyt...

Arvioinnin
perinteet ja
luonne eri
oppiaineissa

Ote: Lukiolaki 714/ 2018 37 §

Opiskelijan arvioinnin perusteet

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. Arvioinnin toteuttamisesta ja siihen kuuluvasta palautteen antamisesta päätetään opetussuunnitelmassa.

Arvioinnin uudet pykälät

- 37§ Opiskelijan **arvioinnin perusteet**:

”työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti.”

”pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen.”

-> Suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin, palautetta oppimisensa kehittämistä, kielistä suullisen kielitaidon arviointi

-> Päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa

- 38 § Opiskelijan **arvioinnista päättää** opiskelijan opettaja tai opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opettajat yhdessä.

-> *vrt. itsearviointi, vertaisarviointi*

Täsmennyksiä tai linjauksia LOPS2019 ja paikallisesti päättettävät asiat

Täsmennyksiä tai linjauksia arviointiin

1) Arviointikulttuuri on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria

- > monipuolinen arviointi

- > arvioinnin läpinäkyvyys (opiskelijoiden osallisuus)

2) Arvioinnin tehtävät selkeämmin määritelty:

- > oppimisen tukeminen ja ohjaaminen (toteutetaan formatiivisella arvioinnilla)

- > osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen
näkyväksi tekeminen (toteutetaan summatiivisella arvioinnilla)

3) Opintojaksojen arviointi

- > laaja-alainen osaaminen

Täsmennyksiä tai linjauksia arviointiin

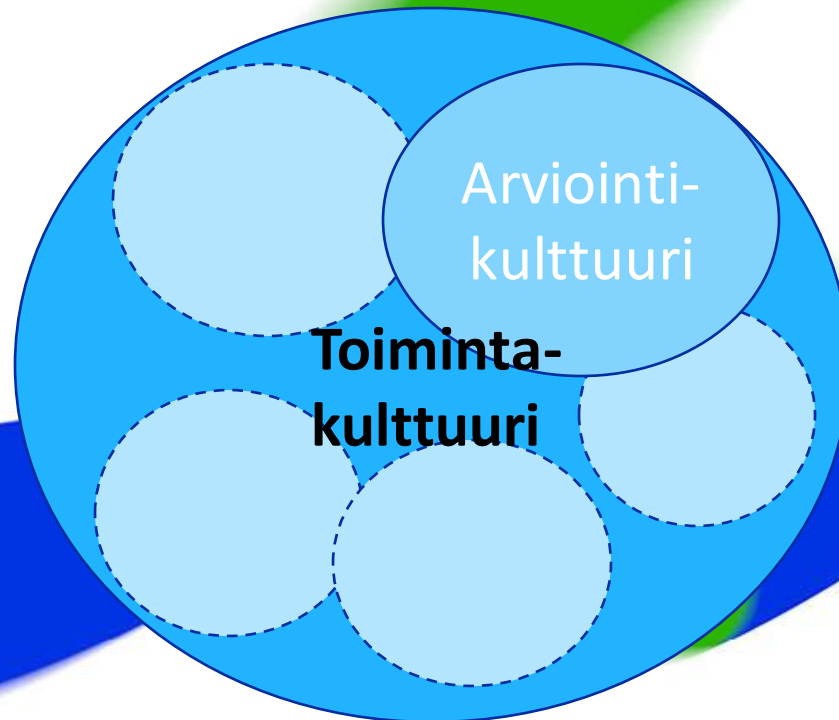
4) Muita huomioita opintojaksojen arvioinnista:

- **Oikeus korottaa** sekä **hyväksyttyä** että hylättyä arvosanaa (5.2.1)

5) Oppiaineen oppimäärän arviointi (5.3):

- Päättöarvosana opintopisteiden mukaan painotettu aritmeettinen keskiarvo
- Jälkikäteen **ei voi poistaa** opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä **hyväksytysti** suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja

Arviointikulttuuri on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria

Toimintakulttuuri - laaja-alaisuus - arviointikulttuuri / LOPS2019:

”Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä”:

- Tekee näkymätöntä näkyväksi, sisältää tiedostettuja ja tiedostamattomia elementtejä
- On kussakin oppilaitoksessa omanlaisensa
- Tulee tukea opiskelijan aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa
- Luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestäväää tulevaisuutta
- Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Toimintakulttuurin
kehittämisen
teemat

Globaali- ja kulttuuri-
osaaminen

Hyvinvointi-
osaaminen

Vuorovaikutus-
osaaminen

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Eettisyys ja
ympäristöosaaminen

Yhteiskunnallinen
osaaminen

Monitieteinen
ja
luova
osaaminen

Oppiva yhteisö

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Arviointikulttuuri

Arvioinnin läpinäkyvyys,
opiskelijoiden osallisuus,
monipuolinen arviointi

”Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan **yhteisessä arviointityöskentelyssä**. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä **periaatteita ja käytänteitä**, joiden toteutumista seurataan”. (5.1)

Arvioinnin tehtävät

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, **summatiivinen arviointi**. Osaamisen arviointi perustuu **todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet**. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan. (5.1)

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen opintojakson aikana

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, **formatiivinen arviointi**. **Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.** Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. (5.1)

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen lukio-opintojen aikana

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä **lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa** ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. (5.1)

Lukio-opintojen aikainen itse- ja vertaisarviointi

- Itsearviointi = oman toiminnan jäsentynyttä arviointia
- Vertaisarviointi/vertaispalaute = Vertaispalaute* on yksi oppimista tukevan formatiivisen arvioinnin muoto. Vertaispalautteessa arvioitsija ja arvioitava ovat samassa asemassa ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.

* Jotta palautetta voidaan saada tai antaa, tavoitteen saavuttamista on pitänyt ensin arvioida.

Oppijan arviointiosaamisen
kehittäminen ohjaamalla ja
osallisuutta vahvistamalla

(Karvi, "Että tietää missä on menossa":
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/300928>)

Lukio-opintojen aikainen itse- ja vertaisarviointi

- ”Opettajan tuella” -> koko koulu ohjaa
- *”auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua”.*
 - Suuntaa tulevaan
 - **Itsearviointi, vertaisarviointi eivät ole osa summatiivista arviointia**
- Pohdintaa:
 - **Ohjauksellinen näkökulma**
 - **Yhteistyötä opintojaksoissa, lukio-opintojen aikana?**
 - Itsearviointitaidot, osana opiskelutaitoja/työskentelytaitoja, voivat olla arvioinnin kohteena opintojaksoissa (esim. kielten summatiivisessa arvioinnissa)

Opintojaksojen arviointi

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksojen arviointi:

- opintojakson tavoitteet ja arviointi* on selvitettävä opiskelijoille opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa
- **laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana** kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia
- jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana
- jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain

** Esimerkiksi opintojakson arvosanaan vaikuttavat arvioitavat näytöt, ajankohdat, kriteerit, muuta huomioitavaa oppiaineen/oppiaineiden arvioinnin kannalta*

*Monipuolinen arviointi..
Mitä se konkreettisesti on?*

Yksipuolinen
arviointi?

Monipuolinen
arviointi?

Suppea
koe?

Tasa-arvo vs
yhdenvertaisuus?

Erilaisia ratkaisuja saa
olla, mutta niille on
oltava perusteet!

Esimerkki erään koulun monipuolisesta arvioinnista:

Arviointiähky?

Suunnitelmallisuus?

Tarkoituksenmukaisuus?

Merkityksellisyys?

Aineryhmien kurssiarviointitapoja

Tiedosto M Näytä Lisää Muoto

Arviointilakana:

	A	B	C	D	E	F
1		Äi1	Äi2	Äi3		
2	artikkelikoonnit				x	
3	arviointikeskustelu		x			
4	esitelmä (lyhyt)					
5	esitelmä (pitkä)					
6	essee/kirjoitelma					
7	essee (kirjoitustaidon koe n. 900 sanaa)	x	x	x	x	x
8	lukutaidon vastaus (400 sanaa)	x	x	x	x	x
9	itsearviointi	x	x	x	x	x
10	loppukoe	x	x	x	x	x
11	musiikkikappale			x		
12	oppimispäiväkirja					
13	portfolio					
14	poster				x	x
15	video	x	x	x	x	
16	puhe		x			
17	puheenvuoro	x	x	x	x	x
18	neuvottelu					
19	väittely				x	
20	referaatti	x				
21	runo			x		
22	ryhmäkeskustelu	x	x	x	x	x
23	sarjakuva			x		
24	näytelmä tms. esitys			x		
25	tuntikuulustelu	x	x	x	x	x
26	tuntitehtävät					
27	tutkielma (lyhyt)				x	
28	tutkielma (pitkä)				x	
29	uutisseuranta	x			x	
30	vastamainos				x	
31	vertaisarviointi	x	x	x	x	x
32	väittely				x	
33	välikoe					
34						
35						

Opintojaksot ja formatiivinen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle **arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta**.

Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa **riittävän aikaisessa vaiheessa** opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään. (5.2)

Formatiivinen arviointi

- Kehittävää, kuvailevaa, kannustavaa
- Ei vaadi dokumentaatiota
- On osa päivittäistä työskentelyä ja vuorovaikutusta, **on osa pedagogiikkaa**
- **Systemaattista** ja spontaania, opiskelu-/oppimisprosessista
- **Opiskelija** -> **oppimaan oppimisen taitoja**:
 - Mikä on tämän hetkinen tila? (*nykytila*)
 - Mitkä ovat tavoitteeni? (*tavoitetila*)
 - Miten pääsen tavoitteisiini?
- **Opettaja** -> auttaa opettajaa ymmärtämään arviointitiedon keruun merkityksen opetuksen kehittämiseen (vastaamaan opiskelijoiden tarpeita ja tavoitteita)

Opintojaksot ja summatiivinen arviointi

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta **saman oppimäärän moduulista**, annetaan siitä **yksi arvosana**. Jos kyse on **usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta**, **arvosanat annetaan oppiaineittain**.

Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.
(5.2)

Opintojakson arvosanan ei pitäisi tulla opiskelijalle "yllätyksenä".

Arvioinnin kohteet: tiedot, taidot ja työskentely (5.2)

- Tiedot ja taidot – opintojaksojen tavoitteet (ml. laaja-alainen osaaminen, muista huomioida oppiaineiden yleiset tavoitteet)
- Työskentely:

Työskentelyn arviointi on osa opintojaksojen arviointia. Työskentelyn arviointi perustuu opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin **oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin**.

Työskentelytaitoja ovat muun muassa itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taidot, taito suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taito toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Esim. biologian opetuksen yleiset tavoitteet

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Opintojaksot ja laaja-alainen osaaminen

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten **laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin**. Ne on otettu huomioon myös **oppiaineiden tavoitteissa**.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan **osana** kunkin **opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia**. (5.2.6)

Arvioitaessa opintojakson tavoitteiden saavuttaminen

– arvioidaan samalla laaja-alainen osaaminen!

GE4 Moduulin tavoitteena on, että opiskelija:

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai **osallistumis- ja vaikuttamisprojektin**, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaaliulottuvuus
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä **kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen.**

Yhteiskunnallinen osaaminen (S. 63):

”Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, **vaikuttamis-** ja **työkokemukset** sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana...

.... Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan **yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita... .. toimijuuden taitoja... ..** motivoituu **ottamaan kantaa** yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja **tekemään aloitteita** sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.”

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa, esimerkki paikallisesta opsista

Opiskelija vahvistaa yhteiskunnallista osaamista perehtymällä oman kunnan aluesuunnitteluun ja osallistuvan suunnittelun periaatteisiin. Opintojakson aikana opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja, motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja rohkaistuu tekemään aloitteita saaden valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Näitä taitoja voidaan vahvistaa vierailuilla Espoon kaupunkisuunnittelukeskukseen, kirjoittamalla mielipidekirjoitus, laatimalla vastamainos tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektilla.

Maantieteellisen tutkielman tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin valinnassa ja toteutuksessa pyritään vahvistamaan geomedian käyttöä kestävän tulevaisuuden edistämisessä. Tutkielman tai projektin suunnittelu ja toteuttaminen kehittävät opiskelijan yritteliäisyyttä sekä vahvistavat jatko-opinto- ja työelämäntaitoja. Samalla opiskelija yhteisideoi, jakaa osaamistaan ja vertaisoppii...

Opintojakson arviointi toteutetaan....

Esimerkki toteutuksesta: laaja-alainen osaaminen opintojaksossa käytäntöön

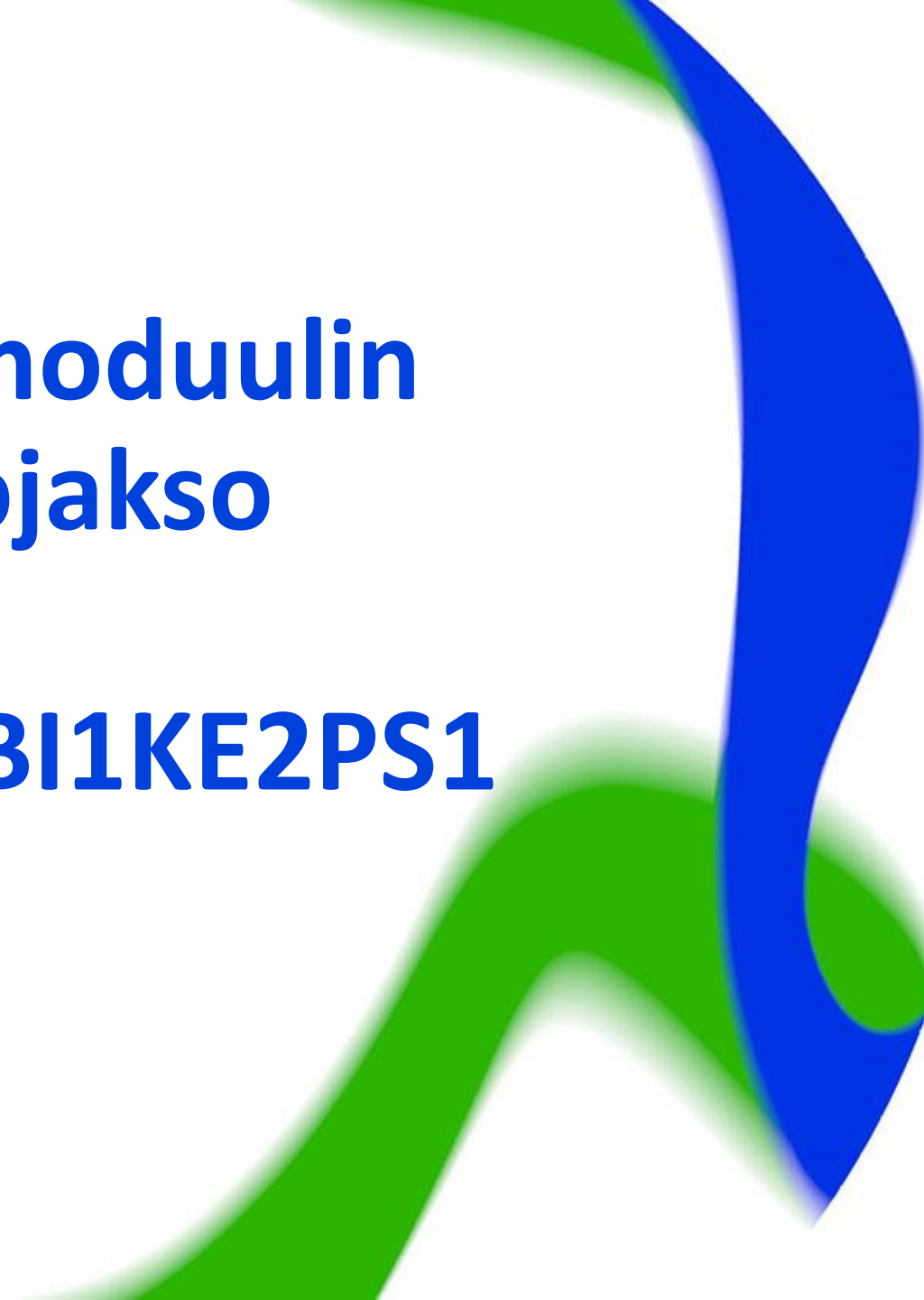
-> **valitaan opetusmenetelmät** tukemaan laaja-alaisen osaamisen ja opintojakson tavoitteiden saavuttamista, esim.

Kaavoitusprosessin vaiheet ja vaikuttaminen: vierailut, tutustuminen oman kunnan kaavoitukseen internetistä, mielipidekirjoitukset, blogit, vastamainokset

Tutkielman tai projektin teeman valinta yhdessä ideoiden – aivoriihi. Tutkielman ja projektin toteuttamisessa hyödynnetään vertaisoppimista ja -palautetta. Pyritään kannustamaan opiskelijoita vaikuttamiseen ja huomioimaan oman työn merkitys yhteiseen hyvään.

Muista sanoittaa opintojakson tavoitteet: opittavat tiedot, taidot ja työskentelytaidot sekä laaja-alainen osaaminen - tehdä työ näkyväksi!

Pohditaan mitä arvioidaan ja milloin?

**Kolmen pakollisen moduulin
muodostama opintojakso**

Tutkiminen tutuksi BI1KE2PS1

Opintojakson moduulit

Kemia

Kemia ja minä (KE1) 1 op ●	Kemia ja kestävä tulevaisuus (KE2) 1 op ●	Molekyylit ja mallit (KE3) 2 op ●	Kemiallinen reaktio (KE4) 2 op ●	Kemiallinen energia ja kiertotalous (KE5) 2 op ●	Kemiallinen tasapaino (KE6) 2 op ●
--	---	---	--	--	--

Biologia

Elämä ja evoluutio (BI1) 2 op ●	Ekologian perusteet (BI2) 1 op ●	Ihmisen vaikutukset ekosysteemei... (BI3) 1 op ●	Solu ja perinnöllisyys (BI4) 2 op ●	Ihmisen biologia (BI5) 2 op ●	Bioteekniikka ja sen sovellukset (BI6) 2 op ●
---	--	--	---	---	---

Psykologia

Toimiva ja oppiva ihminen (PS1) 2 op ●	Kehittyvä ihminen (PS2) 2 op ●	Tietoa käsittelevä ihminen (PS3) 2 op ●	Tunteet ja mielenterveys (PS4) 2 op ●	Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5) 2 op ●
--	--	---	---	--

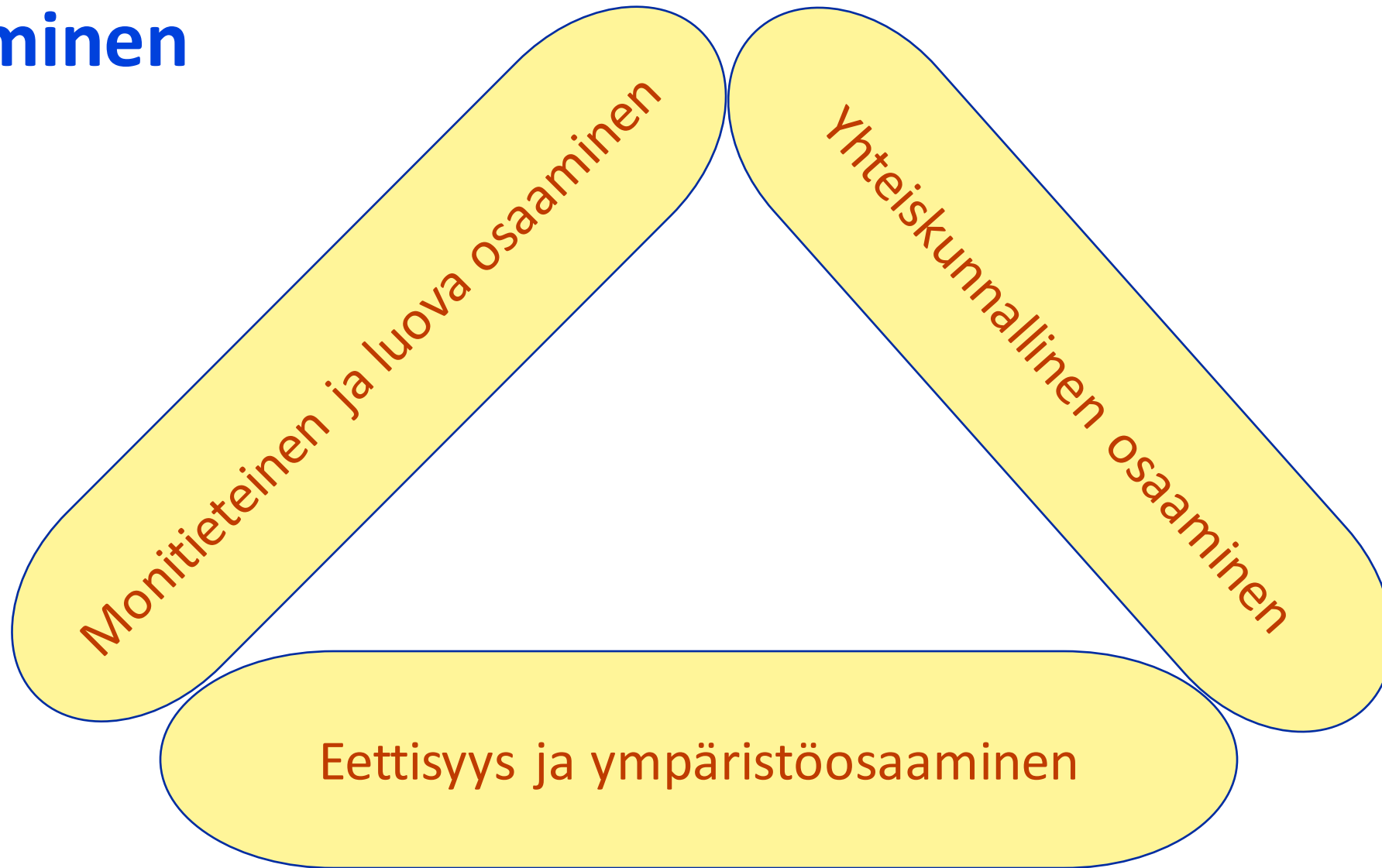
Yhteistä tieteellinen tutkimus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa (KE2)
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan (BI1)
- ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on, ja sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin (PS1)

Vastaavia yhtymäkohtia löytyy valittujen moduulien keskeisistä sisällöistä.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla tieteelliseen tutkimukseen eri näkökulmista ja havainnollistamalla sitä, että biologinen, kemiallinen ja psykologinen tieto perustuvat tutkimuksiin. Opintojaksossa tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin ja prosessiin sekä tutkimuksen teon käytänteisiin.

Miten:

Opintojaksossa tarkastellaan esimerkkitutkimuksia ja harjoitellaan tieteellisen tekstin lukemista.

Ryhmissä perehdytään teemaan: ympäristönmuutos ja ilmastonmuutos / luonnonvarojen kestävä käyttö ja kiertotalous / hyvinvointi ja ilmastoahdistus. Käsitellyksi ryhmissä tulee biologian, kemian ja psykologian näkökulmat.

Kukin ryhmä/ryhmän jäsen (tai pari) perehtyy yhteen tutkimukseen, jonka referoi muulle ryhmälle.

Ryhmä valmistelee muulle opetusryhmälle tutkimuksista esityksen, jossa esitellään tutkimusten vaiheet, niissä käytetyt menetelmät ja saadut tulokset sekä pohditaan tutkimusten merkitystä ja hyötyä.

Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan pohtimalla tutkimustoiminnan *yhteiskunnallista merkitystä* yleisesti ja opintojaksossa tarkasteltujen esimerkkitutkimusten osalta erityisesti.

→ Tämä toteutuu osana edellä kuvattuja ryhmätöitä ja ryhmätöiden esittelyiden yhteisessä reflektoinnissa.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla biologian, kemian ja psykologian alaan kuuluvien tutkimusten *eettisiä periaatteita* yleisesti sekä pohtimalla eettisestä näkökulmasta ryhmätöissä käsiteltyjä esimerkkitutkimuksia.

→ Tämä toteutuu osana edellä kuvattuja ryhmätöitä ja ryhmätöiden esittelyiden yhteisessä reflektoinnissa.

Arviointi esimerkkiopintojaksossa

Tutkiminen tutuksi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson arviointia ryhmätyössä.

Formatiivista arviointia on:

- opettajan antama palaute ryhmätyön aikana
- itse- ja/tai vertaisarviointi ryhmätyöskentelystä.

Summatiivisesti arvioidaan ryhmätyön esittely (suullinen ja kirjallinen osuus).

Ryhmätyön painoarvo oppiainekohtaisessa arvosanan muodostamisessa on kemiassa noin 40 %, biologiassa noin 20 % ja psykologiassa noin 20 %.

Huom! Tämän lisäksi opetussuunnitelmaan kirjataan oppiainekohtaiset huomiot arvioinnista, esim. mahdolliset loppukokeet ja muut näytöt.

Esimerkki: hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen konkretisointi summatiivisen arvioinnin näkökulmasta

OPPIAINEEN LA- KUNNAT	RUA1	RUA2	RUA3	RUA4	RUA5	RUA6	RUA7	RUA8
Oman kieli-identiteetin rakentaminen	Tehtävä: sisällöt + kielellinen ulottuvuus	Suullinen tallenne omasta kielihistoriasta	Oma kohtainen luova tuotos	Arkiset neuvottelutilanteet		Kieli-CV:n laatiminen ohjeiden mukaan.		Valmisteltu suullinen esitys
Monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä				Arkiset neuvottelutilanteet	Tiedonhankinta tehtävä	Kieli-CV:n laatiminen ohjeiden mukaan.	Agenda 2030: ongelmanratkaisutaidot koostuvat tiedoista ja taidoista	Valmisteltu suullinen esitys
Ymmärryksen rakentaminen tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurisista syistä ole		Eri murteiden piirteiden tunnistamista ja oman ääntämisen kehittäminen					KV yhteisö: vuorovaikutusstrategioiden harjoittelua = tahto rakentaa vuorovaikutusta	Dialogisuuden käsite: harjoitellaan aktiivista kuuntelua. Havaintoja, osaamisen arviointia

Pohdintaa: arviointi ja opintojaksot

- Suunnitelmallisuus, johdonmukaisuus – monipuolisuus ja tarkoituksenmukaisuus!
- Tavoiteperustaisuus
- Mahdollisuus:
 - tuulettaa rakenteita
 - yhteissuunnitteluun ja yhteisvastuuseen arviointityössä
 - uusia arviointitapoja, monipuolisia menetelmiä - huomioi tarkoituksenmukaisuus!

Pohdintaa: arviointi ja opintojaksot

Yksi menetelmä ei voi mitata kaikkia tavoitteita!

- voidaan välttää päällekkäisyyttä eli samojen tai samantyyppisten asioiden opiskelemista useampaan kertaan -> **opiskelijalle** ja opettajalle **kohtuullisempi työmäärä**
- voidaan **välttää päällekkäisyyttä** arviointitehtävissä (formatiivinen tai summatiivinen), arviointikohteissa (esim. laaja-alainen osaaminen, työskentely), arviointimenetelmien valinnassa -> opiskelijalle ja **opettajille kohtuullisempi työmäärä**

Arviointiähkyn
välttäminen

Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen päättöarvosanan muodostaminen:

Arviointi

Opintojakso OJ1 (6 op):

KE2	YH3	ENA2
9	7	9
1 op	2 op	3 op

Opintojaksojen arvioinnin kautta oppiaineen oppimäärä tulee arvioitua.

Oppimäärät:

KE (2 op)	8	9			
YH (6 op)	9		8		7
ENA (12 op)	7	9			6

Päättöarvosana:

ka

8,50	9
8,00	8
7,67	8

$$(1 \times 7 + 3 \times 9 + 2 \times 6 + 2 \times 8 + 2 \times 8 + 2 \times 7) / 12 = 7,67$$

Päättöarvosana on opintopisteiden mukaan painotettu aritmeettinen keskiarvo

Arviointi												
	Opintojakso OJ1 (3 op):											
	ÄI1-2 9 2 op 1 op											
Oppimäärä:											Päätösarvosana:	
											ka	
ÄI (12 op)	9	9	8	7	7	8	9	7	7,8			

Oppiaineen oppimäärän muodostamisesta (5.3)

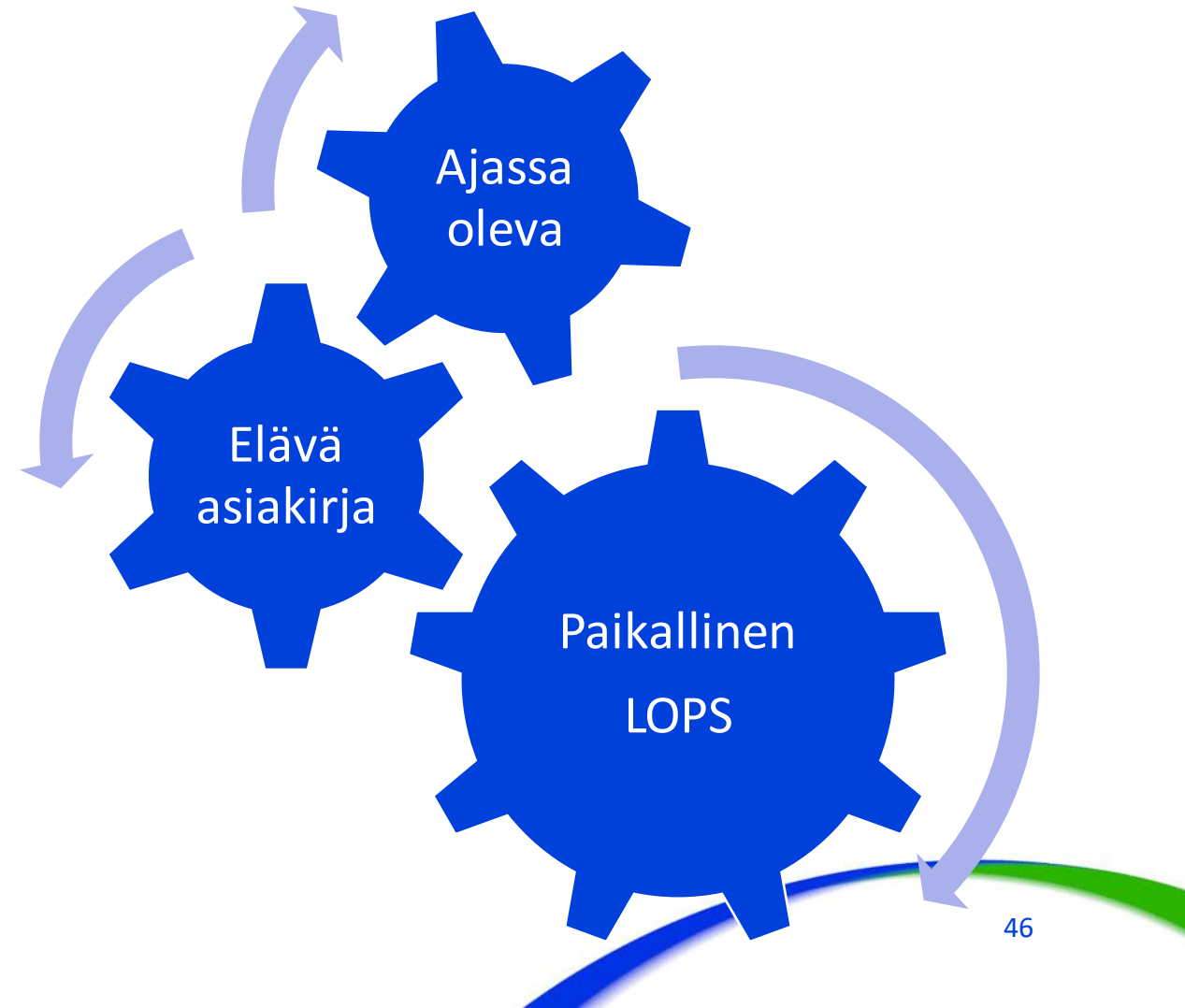
- Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja
- Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.
- Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti.
- Oppiaineen arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa parempaa aineenhallintaa tai hänen antamiensa muiden näyttöjen perusteella osoittaa tietojen ja taitojen olevan paremmat kuin opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvä arvosana.

Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

- Oppilaitoksen **arviointikulttuurin periaatteet** ja yhteiset arviointiin liittyvät **käytännöt**
- **Arvioinnin toteuttaminen** ja siihen kuuluvat erilaiset **arviointipalautteen antamisen käytännöt**
- Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden **toteutumisen seuraaminen**
- Kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- Hyv./hyl. arvosanojen **uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä**
- Opinnot, jotka on mahdollista edellyttää **opiskeltavaksi itsenäisesti**
- Opintojen mahdollisten **etenemistapojen määrittely**
- Todistusten ulkoasu

Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

- **Opintojaksoittain päätettävät asiat:**
opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi

”... työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti...”
(Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Miksi arvioin?

Mitä arvioin?

Entä sitten...?

Miten arvioin?

Milloin arvioin?

Muuta...

Itsenäisesti suoritettavat opinnot

- Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.
- Jos opiskelija opiskelee **opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti**, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti. (5.2.2)

Arviointi erityistapauksissa

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että **opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa. (5.2)**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Intoa ja iloa arviointityöhön, kiitos!

Arvioinnin tukimateriaalia

Arviointisanastot opettajille ja opiskelijoille

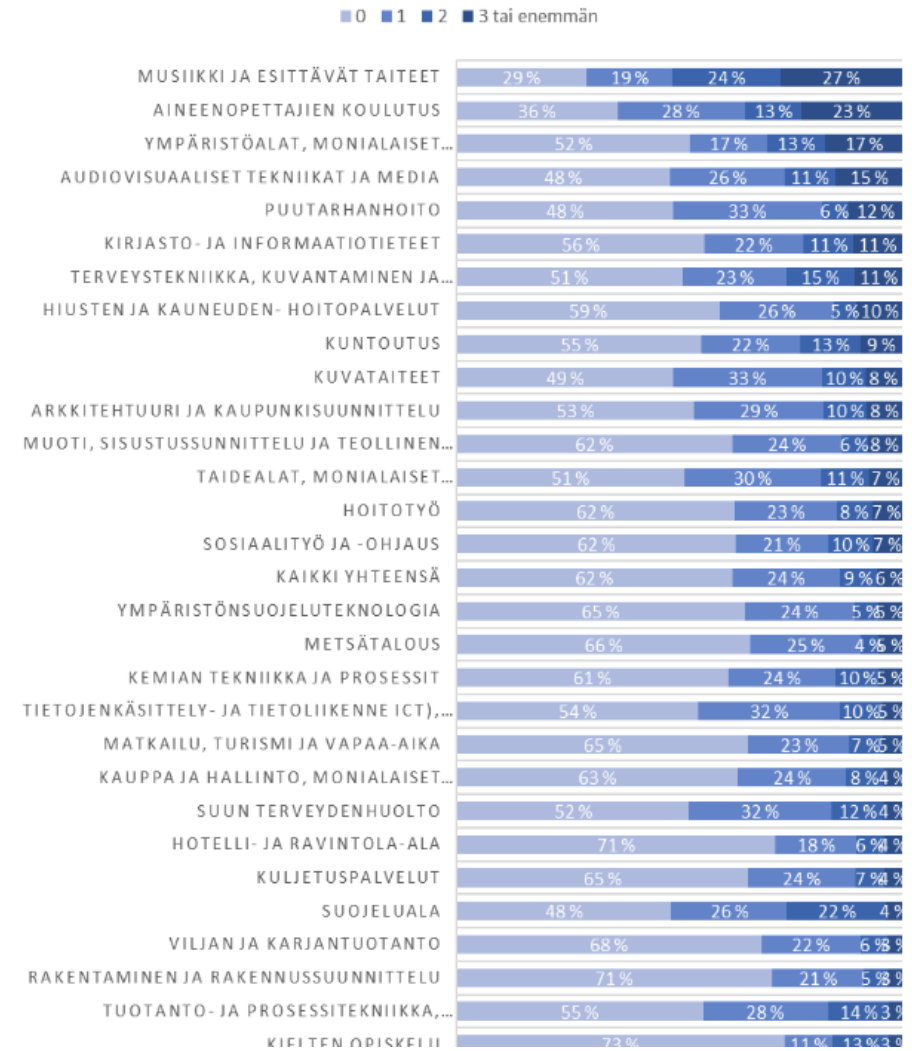
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lukiokoulutus/lops-2021-tukea-lukion-opetussuunnitelman-perusteiden>

Tilastopalvelu Vipunen

- löydät tilastotietoa eri sektoreiden koulutuksesta ja koulutuksen jälkeisestä sijoittumisesta
- saat tietoa myös korkeakouluissa tehdystä tutkimuksesta, väestön koulutusrakenteesta ja opiskelijoiden taustasta

<https://tilastoneuvos.vipunen.fi/2020/01/20/korkeakoulutukseen-paasseiden-menestys-ja-koevalinnat-ylioppilastutkinnossa/>

TAULUKKO 2: ERI MÄÄRIÄ *L* TAI *E* ARVOSANOJA KIRJOITTANEIDEN OSUUDET AMMATTIKORKEAKOULUISTA PAIKAN VASTAANOTTANEISTA YLIOPPILAISTA 2019

Arviointia toteuttamassa

Näkökulmia monipuoliseen oppimisen arviointiin
(Opetushallitus 2017:4)

- näkökulmia arviointikäytäntöjen kehittämiseen lukiokoulutuksessa
- arviointipalautteen merkitys minäkäsityksen kehittymiselle
- esimerkkejä arvioinnista eri oppiaineissa

"Että tietää missä on menossa"

- <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/30092>
8

Muita huomioita opintojaksojen arvioinnista

Kohde, GE4

- *Tavoitteet:* ”Tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun eri tasot”
- *Keskeiset sisällöt:* ”Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

Tehtävä

- Summatiivinen, on osa opintojakson arvosanaa

Menetelmä

- Opiskelija laatii posterin, jossa kuvaa oman lähialueensa kaavoitusprosessia (esim. Sokinsuonkujan kaavan valmisteluun)

Arviointi

- Posterin arvioidaan painottaen seuraavia kriteereitä...
- Arviointipalaute annetaan opiskelijalle XXX ja posterin arvosana dokumentoidaan (näytön arviointi) XXX

Opintojakso arvioinnin näkökulmasta, yksi esimerkki:

